

[Aksel Larsen.]

de øvrige offentlige udgifter, det private forbrug og de private investeringer.“ (FT sp. 1844).

Rimstad: Også jeg vil begynde med at takke regeringen for den mulighed, den højtærede økonomiministers redegørelse har givet folketetinget for at debattere et meget afgørende spørgsmål for hele vor økonomi og hele vor fremtid.

Når man i en privat virksomhed udarbejder en flerårig investeringsplan, bliver hovedvægten lagt på at finde balancen imellem de for en foretaget produktion nødvendige og rigtige investeringer og den indtjening og de kreditfaciliteter, der er til rådighed. Vurderingen af selve investeringerne sker efter en nøje fastlagt virksomhedseksplan-sionsplan, hvortil kravene først og fremmest er, at investeringerne kommer i den rigtige rækkefølge, således at ingen investering effektiviseres før det tidspunkt, på hvilket den umiddelbart kan indgå i produktionsprocessen.

En sådan fremgangsmåde er i og for sig ganske naturlig. Den er så naturlig, at den slet ingen omtale behøver. Når jeg alligevel har ønsket at fremdrage disse selvfølgeligheder her, er det, fordi jeg mener, at den højtærede økonomiminister i sin investeringsredegørelse kun tager lidt hensyn til de meget enkle regler, der her er tale om.

Jeg kan begynde med at spørge: hvorfor har vi fået denne redegørelse? Svaret synes at være, at man ønsker at forfølge det gode og nyttige formål at planlægge. Man planlægger en fremgangsmåde ved at studere mulighederne og kombinationerne og lægge vejen til målet således, at den bliver kortest og lettest at følge. Vi skal altså først og fremmest have en målsætning, og jeg vil da videre spørge den højtærede minister, hvilken målsætning hans redegørelse skal tjene. Planlægning er i sig selv ingen målsætning, kun et middel til at nå et mål. Jeg har ikke i ministerens redegørelse fundet noget om målsætningen, men derimod en hel del om planlægning, og jeg gentager derfor, at planlægning i sig selv ikke bør forveksles med målsætning.

Der er imidlertid noget i den højtærede ministers redegørelse, der synes at kunne tydes derhen, at dens hensigt er at slå fast,

at man bør nå frem til de størst mulige investeringsgoder ad den hurtigste vej. Man arbejder tilsyneladende ganske vist kun med 3-årige budgetter, hvad der nok forekommer de fleste at være lovlig beskedent, og det har da også haft den umiddelbare virkning, at man ved planlægningen helt har måttet undlade at beskæftige sig med de mere dramatiske investeringer — det er ministerens eget udtryk: de dramatiske investeringer — såsom de store broer, tunnelbane og nye lufthavne. Men inden for de 3-årige budgetter omtales dog betydelige arbejder på hospitals- og undervisningsområdet, inden for anlægsvirksomheden og vedrørende de sociale institutioner.

Hvis vi derfor går ud fra, at ministeren med sin redegørelse har haft det mål i tankerne — det siges ikke i redegørelsen — at nå så mange investeringsresultater som muligt inden for de områder, der udtrykkelig nævnes under 3 års budgetterne, så vil man uden videre kunne forstå den valgte fremgangsmåde: at opstille alle mulige ønsker på en lang seddel, eliminere den del af dem, som rent teknisk ikke kan angribes de første 3 år, og derefter gennemtvinge den størst mulige del af resten.

At forstå er imidlertid ikke det samme som at billige, og jeg vil da også straks sige, at ud fra de planlægningsprincipper, jeg nævnte i indledningen til dette indlæg, er mit parti ikke enig i den form for planlægning, ministerens redegørelse er udtryk for. Vi mener ikke, at den angiver en vej fremad til besvarelse af spørgsmålet om, hvor langt vi inden for de nærmeste år kan komme inden for den almindelige investeringsvirksomhed. Efter vor opfattelse kan et sådant spørgsmål i princippet kun besvares realistisk på grundlag af følgende 5 undersøgelser:

Nr. 1. En 5 års prognose for statens samlede drifts- og anlægsbudgetter, indeholdende alle gennem den nuværende lovgivning fastlagte investeringer.

Nr. 2. En 5 års prognose for vore udenlandske låne- og kreditmuligheder.

Nr. 3. En 5 års prognose for de nødvendige og mulige produktionsinvesteringer og hvilende herpå som nummer 4 en 5 års prognose for de produktionsstigninger, vi som følge af investeringerne kan forvente.

Endelig som det sidste en opstilling af